

**Najwyższa Izba Kontroli
Departament Administracji
Publicznej**

Warszawa, dnia 8 listopada 2011 r.

KAP-4101-03-06/2011

**Pan
Maciej Mońka
Wójt
Gminy Nowa Sucha**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹ (zwanej dalej „ustawą o NIK”), Najwyższa Izba Kontroli - Departament Administracji Publicznej - przeprowadziła w Urzędzie Gminy Nowa Sucha, kontrolę pozyskiwania środków z budżetu Unii Europejskiej w okresie od 1 stycznia 2007 do 30 czerwca 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli podpisanym w dniu 28 września 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Wójtowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie, działania podejmowane przez Gminę w zakresie pozyskiwania środków z budżetu Unii Europejskiej, ze względu na:

- niesporządzenie Programu Ochrony Środowiska, co było niezgodne z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska²,
- przygotowywanie, bez należytej staranności, wniosków o dofinansowanie ze środków unijnych dla inwestycji planowanych do realizacji³,

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm.

² Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zm.

³ Wnioski dotyczyły następujących inwestycji: w 2008 r. w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego „Poprawa standardu gminnej sieci drogowej – przebudowa drogi Stary Dębsk – Braki oraz drogi przez miejscowość Zakrzew, gm. Nowa Sucha, powiat sochaczewski” oraz „Poprawa standardu gminnej sieci drogowej – przebudowa drogi nr 382803 Stary Kozłów – Nowy Dębsk, gm. Nowa Sucha, powiat sochaczewski”; w 2010 r. w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich „Budowa placu zabaw w Antoniewie, Gm. Nowa Sucha”, „Budowa placu zabaw w Kozłowie Biskupim, Gm. Nowa Sucha” oraz „Budowa hali sportowo widowiskowej w Nowe Suchej”.

- niegospodarne wydatkowanie kwoty 58.560 zł poprzez opłacanie w latach 2007-2010 usług doradczych świadczonych przez firmę zewnętrzną *Eko Inwestor*, ze względu na brak wymiernych korzyści z tego doradztwa.

1. W okresie objętym kontrolą potrzeby inwestycyjne Gminy, w tym przewidziane do sfinansowania ze środków unijnych, zidentyfikowane zostały w uchwałach Rady Gminy w sprawach uchwalenia budżetu Gminy na dany rok. W latach 2007-2011 (do 30 czerwca 2011 r.) w ww. dokumentach ujęto łącznie 27 inwestycji o łącznej wartości 26 251,0 tys. zł. W stosunku do czterech inwestycji zaplanowano pozyskanie dofinansowania z funduszy unijnych w łącznej wysokości 5 043,5 tys. zł. Jak wyjaśnił Pan Wójt, planowanie dofinansowania zadań ze środków unijnych w odniesieniu tylko do niektórych inwestycji spowodowane było faktem, że nie każda planowana inwestycja kwalifikowała się do dofinansowania ze środków unijnych, bądź też nie było w danym okresie naboru wniosków dla inwestycji, które gmina chciała realizować i które kwalifikowałyby się do ubiegania o środki unijne.

2. W trakcie kontroli ustalono, że w latach 2007-2011 Wójt Gminy Nowa Sucha nie sporządzał programów ochrony środowiska dla Gminy Nowa Sucha, do czego zobowiązywał go przepis art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska. Jak wyjaśnił Pan Wójt, nie było potrzeby sporządzenia takiego programu, ponieważ działania z zakresu ochrony środowiska podejmowano na podstawie Planu Gospodarki Odpadami. Zdaniem NIK, opracowanie programu ochrony środowiska jest wymagane, bowiem w myśl art. 14 ust. 6 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach⁴, gminny plan gospodarki odpadami stanowi część programu ochrony środowiska.

3. Spośród zaplanowanych w latach 2007-2011 (do 30 czerwca) 27 inwestycji, tylko w odniesieniu do czterech planowano uzyskać dofinansowanie ze środków unijnych. Ostatecznie Gmina złożyła tylko dwa wnioski na inwestycje ujęte w planach oraz cztery na inwestycje spoza planów. Trzy wnioski złożono w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego (RPO WM)⁵, a trzy w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW)⁶. Łączna wartość sześciu projektów, na które

⁴ Dz. U. z 2010 r., Nr 185, poz. 1243 ze zm.

⁵ „Poprawa standardu gminnej sieci drogowej – przebudowa drogi Stary Dębsk – Braki oraz drogi przez miejscowość Zakrzew, gm. Nowa Sucha, powiat sochaczewski”; „Poprawa standardu gminnej sieci drogowej – przebudowa drogi nr 382803 Stary Kozłów – Nowy Dębsk, gm. Nowa Sucha, powiat sochaczewski”; „Budowa hali sportowo widowiskowej w Nowej Suchej”.

⁶ „Budowa hali sportowo widowiskowej z rozbudową Gimnazjum w Nowej Suchej”; „Budowa placu zabaw w Antoniewie, Gm. Nowa Sucha” oraz „Budowa placu zabaw w Kozłowie Biskupim, Gm. Nowa Sucha”.

aplikowała samodzielnie Gmina wyniosła 15 167,8 tys. zł (w tym kwota wnioskowanego dofinansowania ze środków UE 10 342,3 tys. zł). Do czasu zakończenia czynności kontrolnych ocenione zostały cztery z ww. wniosków i żaden z nich nie uzyskał dofinansowania z funduszy unijnych. Dwa wnioski zostały ujęte na listach rezerwowych, jeden wniosek nie przeszedł pomyślnie oceny merytorycznej, gdyż uzyskał 51,5 punktów na 100 możliwych (tj. mniej niż wymagane minimum 60% maksymalnej liczby punktów), a w jednym przypadku na etapie oceny formalnej Gmina zrezygnowała z dalszego ubiegania się o dofinansowanie inwestycji z powodu planowanych zmian gminnej sieci szkół⁷.

Od negatywnych rozstrzygnięć w jednym przypadku złożono protest, który nie został uwzględniony, a w dwóch przypadkach, jak wyjaśnił Pan Wójt, uznano, iż nie było na tyle mocnych argumentów do złożenia protestu, aby mogły one przynieść pozytywny skutek. Na jedno z zadań, na które Gmina nie uzyskała dofinansowania ze środków unijnych, pozyskano dotację z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego⁸.

Ponadto, w partnerstwie z innymi jednostkami samorządowymi złożono jeden wniosek w ramach RPO WM⁹, który został odrzucony z przyczyn formalnych (Lider projektu – Gmina Rybno – nie dochował 14 dniowego terminu na złożenie poprawionego wniosku).

4. W latach 2007-2010, ówczesny Wójt Gminy, zawarł z przedsiębiorcą prowadzącym działalność gospodarczą pod nazwą *Eko inwestor* pięć umów¹⁰ o świadczenie usług doradczych. W § 1 ww. umów określono, że zleceniobiorca przyjmuje do wykonania prace polegające na świadczeniu usług doradczych w zakresie „pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania na gminne inwestycje dotyczące ochrony środowiska” oraz „pozyskiwania środków finansowych przez indywidualne gospodarstwa i lokalnych producentów rolnych wskazanych przez Gminę”. Płatność we wszystkich umowach ustalono na kwotę 1.000 zł netto (1.220 zł brutto) za każdy miesiąc. Łącznie, w okresie obowiązywania ww. umów, Gmina dokonała na rzecz *Eko inwestor* płatności w wysokości 58.560 zł (brutto).

Kontrolerowi NIK nie przedłożono dokumentów potwierdzających wykonanie przez *Eko inwestor* usług określonych w ww. umowach. Jak wyjaśnił pracownik Urzędu Gminy

⁷ Wniosek dotyczył projektu „Budowa hali sportowo widowiskowej z rozbudową Gimnazjum w Nowej Suchej pow. Sochaczewski”, natomiast planowana zmiana sieci szkół ma polegać na powołaniu, w miejsce gimnazjum w Nowej Suchej, dwóch zespołów szkół przy szkołach podstawowych. Do budynku obecnego gimnazjum planowane jest przeniesienie urzędu gminy.

⁸ Dotyczy projektu „Poprawa standardu gminnej sieci drogowej – przebudowa drogi gminnej nr 382803 Stary Kozłów – Nowy Dębsk, gm. Nowa Sucha, powiat sochaczewski”.

⁹ Projekt pn. „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminach Młodzieszyn, Nowa Sucha, Rybno, Sochaczew, Teresin” (umowa partnerska nr 1/2010 z 29 października 2010 r.).

¹⁰ W 2007 r. zawarto dwie umowy na okres półroczny, a w latach 2008-2010 zawierano umowy na okres od 2 stycznia do 31 grudnia.

odpowiedzialny za pozyskiwanie środków z budżetu Unii Europejskiej, „Świadczenie usług doradczych polegało głównie na przekazywaniu (...) ustnych informacji Wójtowi Gminy (...) o możliwościach pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania na gminne inwestycje dotyczące ochrony środowiska, głównie ze środków unijnych, ale też i krajowych, oraz na świadczeniu pomocy w opracowywaniu wniosków o dofinansowanie ze środków unijnych w zakresie ochrony środowiska.” Jednocześnie ww. pracownik Urzędu Gminy wyjaśnił, że nie sporządzono żadnego wniosku o dofinansowanie z zakresu ochrony środowiska, ponieważ „...nie był ogłaszany żaden konkurs na pozyskanie środków w zakresie ochrony środowiska, na który nasza gmina mogłaby aplikować. Natomiast jeśli był ogłaszany jakiś konkurs na pozyskanie środków związanych z ochroną środowiska, to najprawdopodobniej nasza gmina nie miała potrzeb w tym zakresie.”

Ponadto, według wyjaśnień ww. pracownika Urzędu Gminy, ww. przedsiębiorca pomagał przy sporządzaniu pięciu¹¹ z sześciu wniosków o dofinansowanie jakie Gmina złożyła w okresie objętym kontrolą, z czego do zakończenia kontroli ocenione zostały ostatecznie trzy wnioski. NIK zwraca uwagę, że żaden z tych trzech wniosków nie otrzymał dofinansowania, a wszystkie pięć, na etapie oceny formalnej, były zwracane Gminie w celu poprawy lub dokonania uzupełnień.

Zdaniem NIK, ówczesny Wójt Gminy, zawierając umowy z ww. firmą *Eko inwestor*, nie zabezpieczył w należyty sposób interesów Gminy. Gmina poniosła koszty doradztwa, w łącznej kwocie 58.560 zł, które nie przyniosło Gminie wymiernych korzyści, co NIK ocenia jako działanie niegospodarne.

5. W okresie objętym kontrolą sprawami związanymi z pozyskiwaniem środków unijnych i przygotowywaniem wniosków o dofinansowanie w Urzędzie Gminy zajmował się wyłącznie jeden pracownik, który w momencie powierzenia mu tych zadań w 2007 r. nie posiadał żadnego doświadczenia w pozyskiwaniu środków unijnych i ponadto wykonywał inne zadania, co zdaniem NIK mogło mieć wpływ na prawidłowość sporządzania wniosków o dofinansowanie przygotowywanych przez tego pracownika przy pomocy firmy *Eko inwestor* (co zostało opisane w pkt 3 niniejszego wystąpienia). Ustalono także, że pracownik ten uczestniczył wyłącznie w nieodpłatnych szkoleniach związanych z problematyką pozyskiwania środków unijnych. W Urzędzie nie podejmowano również żadnych działań w celu zatrudnienia osób z doświadczeniem w pozyskiwaniu środków unijnych. Jak wyjaśnił Wójt Gminy, głównym powodem był brak środków na zatrudnienie dodatkowego pracownika,

¹¹ z tego: dwa wnioski o dofinansowanie zostały złożone w 2008 r. w ramach RPO WM i trzy w 2010 r. w ramach PROW.

a przy opracowywaniu wniosków korzystano z odpłatnej pomocy firm zewnętrznych (co zostało opisane w pkt 3 niniejszego wystąpienia).

6. Ograniczeniami i problemami w pozyskiwaniu środków z funduszy unijnych, jak wyjaśnił Pan Wójt, były:

- brak naboru wniosków na planowane do realizacji zadania inwestycyjne jak np. *„Rozbudowa i przebudowa gminnej oczyszczalni ścieków w Kozłowie Biskupim”* czy też *„Budowa Przedszkola w Kozłowie Biskupim”*,
- ograniczenie liczby projektów zakwalifikowanych do dofinansowania w ramach RPO WM, co spowodowało, iż projekt Gminy *„Poprawa standardu gminnej sieci drogowej – przebudowa drogi gminnej 382803 Stary Kozłów – Nowy Dębsk, gm. Nowa Sucha, powiat sochaczewski”*, któremu pierwotnie przyznano dofinansowanie ze środków unijnych w wysokości 30%, został zamieszczony na liście rezerwowej.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

1. Sporządzenie programu ochrony środowiska dla Gminy Nowa Sucha, stosownie do przepisu art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska.
2. Podjęcie działań w celu zapewnienia należytego przygotowywania wniosków o dofinansowanie i należytego zabezpieczenia interesów Gminy w przypadku korzystania z usług doradczych związanych z pozyskiwaniem środków z budżetu Unii Europejskiej.

Najwyższa Izba Kontroli Departament Administracji Publicznej, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o działaniach podjętych w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.